

Zvonimir Balog

JEDNONOHÝ PES A KRÁTKOZRAKÉ KURIE OKÁ

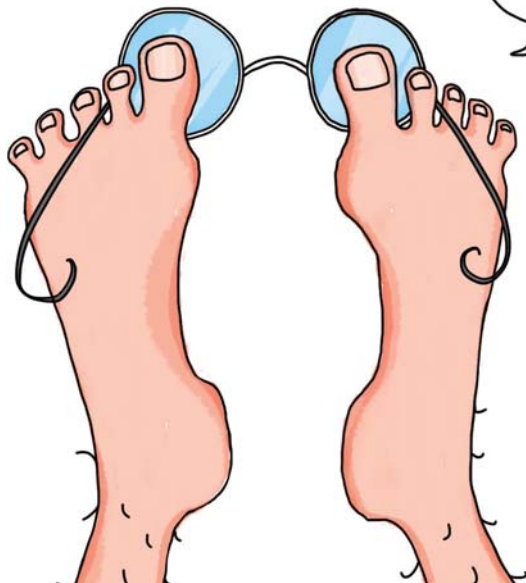
poviedky

preložila Alica Kulihová
ilustrovala Lenka Javorská

PERFEKT

pozivky

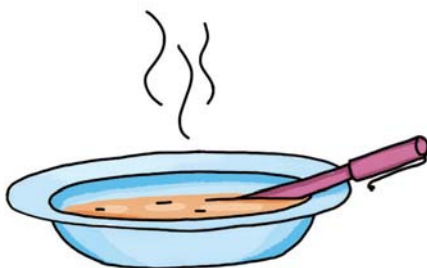

POLIČKY?
TO BY S ME ŠT
DALI!

Zvonimír Balog

JEDNONOHÝ PES A KRÁTKOZRKÉ KURIE OKÁ

Text © Zvonimir Balog
Slovak translation © Alica Kulihová
Design & Illustrations © Lenka Javorská
Slovak edition © Perfekt 2016

GOMBÍKOVÁ DIERKA

Gombíková dierka na blúzke osirela. Gombík, za ktorého bola vydatá, sa náhle bez stopy stratil. Povráva sa, že sa oženil s oveľa mladšou dierkou na košeli jedného dievčatka. Niet divu, že sa gombík rozhodol pre lepší vzťah, pretože jeho manželstvo bolo v ostatných dňoch v troskách. Visel iba na jednej nitke. Kým ešte manželstvo trvalo, gombík bol stále mimo domova. Väčšinu času strávil na druhej strane kabáta medzi svojimi kamošmi, ostatnými gombíkmi.

Gombík a dierka sa iba výnimočne držali za ruky. Objali sa iba vtedy, keď šli do divadla, ale to sa stávalo asi raz do roka. Napriek tomu bola dierka smutná, keď ju gombík navždy opustil a jej život sa stal odrazu prázdny. Po tom, ako dierku strata svojho zákonitého gombíka prebolela a zabudla, že vôbec existoval, rozhodla sa, že sa znovu vydá. Mala už dosť rozopnutia.

Podala si inzerát do novín, že hľadá gombík takej a takej veľkosti, ktorý nepije, nefajčí... Dobrodruhovia na jedno zapnutie neprichádzajú do úvahy. Je žiaduce, aby vlastnil niť a svoju ihlu. A aby mal štyri dierky v hlave.

O sebe v inzeráte napísala, že je pekná a vyzerá moderne. Že je z dobrého materiálu, ktorý sa nekrčí. Že je poriadne obšitá a nie je otrhaná. Napísala, že má rada prechádzky, miluje umenie a literatúru a dokonca sedáva na pešej zóne pri sochách významných umelcov.

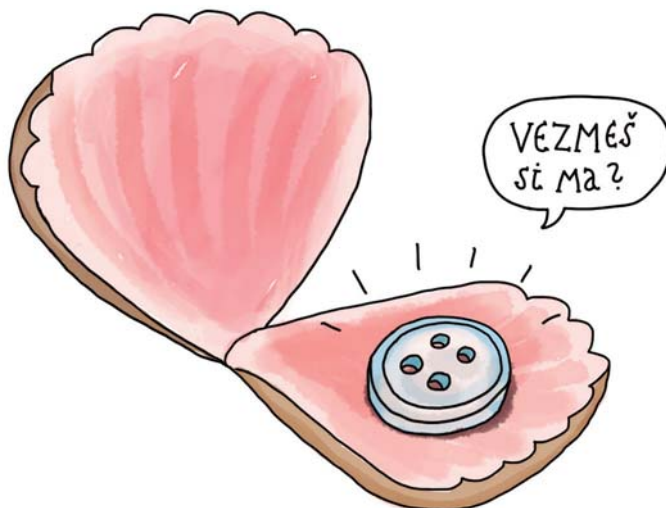
Napísala, že je romantická, rada hľadá na oblaky. Priznala sa aj k tomu, že je šibalka a rada sa obzrie po gombíkoch na iných blúzkach, že sa rada pozerá aj von oknom, keď na ulici zbadá nejaké uniformy a až tak píšťa, keď je všetko pekne ogombíkované a zapnuté.

Napísala, že hľadá gombík na stretávanie sa na blúzke a do úvahy pripadá aj manželstvo – spoločné zapnutie blúzky.

Ozvalo sa jej množstvo záujemcov rôznej veľkosti a rôzneho materiálu. Boli medzi nimi drevení, kovoví – tí sa pravidelne nosili na košeliach. A aj umelohmotní.

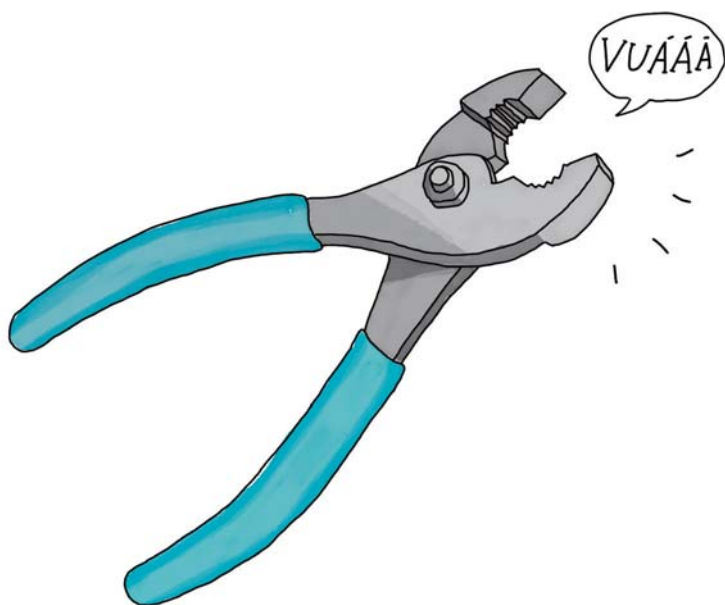
Po dlhom a rozvážnom skúmaní ponúk sa rozhodla pre námorníka, pre gombík z perlete.

Gombík z perlete bol skvelá príležitosť. Už z veľkej diaľky bolo vidno, ako sa blyští. Dierka bola zaslepená. Na svadobnú cestu sa vybrali pred zrkadlo do druhej izby. Stáli pred ním celé hodiny a hľadeli, ako sú šťastne zapnutí.

KLIESTE, KTORÉ ZÍVALI OD NUDY

Spomínané kliešte sa veľmi nudili.

Celé dni a noci iba zívali. Sťažovali sa na osud, že musia žiť v dome, kde všetci vedeli veľmi dobre zatĺkať klince. Kliešte pritom mali takú obrovskú chuť vyťahovať klince, že až!

„Vari sa v tomto dome skutočne nenájde žiadny grambloš, ktorý by mal obidve ruky lavé a nevedel, ako sa zatĺkajú klince?“ bedákali kliešte.

„Ani ja si už nepamätám, kedy som niečo zatĺkalo,“ pošťazovalo sa kliešťam kladivo.

„A takú mám chuť zatĺkať. Tak veľmi chcem pozabíjať nejaké klinčeky. Už si ani nepamätám, kedy som naposledy trafilo kliniec po hlavíčke. Kde sú tie časy, keď som na každom kroku narazilo na nešikovné prsty, keď som rozbíjalo vlašské orechy a občas treslo aj niekomu po prstoch?!“

„A vy si myslíte, že my sme na tom lepšie?“ jednohlasne prehovorilo šesť skrutkovačov.

„Nás sa ešte nikto nedotkol, ešte sme nič nezaskrutkovali, nemáme ani poňatie, ako vyzerá skrutka.“

„A ja som si už hádam aj sto rokov nezapílila,“ povedala píla. „A tak by som si zapílila alebo aspoň trochu zapižlikovala.“

Takto sa sťažovalo na nudu a na život bez práce náradie v kufríku. Ale potom sa spoločne rozhodli.

„Ak v tomto dome nie je pre nás žiadna robota, keď v ňom nie sú rozhegané stoly ani debnička na drevo, poďme sa pozrieť, ako je to v iných domácnostiach.“

A tak sa kufřík s náradím vydal na cestu od domu k domu, od dverí do dverí. Zazvonil pri jedných a spýtal sa:

„Nepotrebujeťte povytáňovať nejaké klince? Nepotrebujeťte niečo zatĺcť? Udrieť po prstoch či po hlave? Nemáte niečo na pílenie?“

Všetci už boli veľmi unavení od toľkého putovania a ponúkania sa. Kufřík už začala bolieť rúčka a práca preňho a jeho náradie sa stále nenašla.

Dvere im otvárali tváre biele ako stena. Ich bledosť však, paradoxne, čoraz viac priťahovala mraky nad hlavami náradia.

Márne opakovali:

„Nepotrebujeťte niečo zatĺcť? Niečo pobúchať? Niečo vytiahnuť? Niečo prevrtať? Niečo popíliť?“

Kdekoľvek sa pýtali, všade bolo všetko pozatĺkané. Všetko už bolo zaklincované. Všetko už bolo zaskrutkované. Všetko už bolo odskrutkované. Všetko už bolo odpílené. Všetko už bolo pribité.

A keď kufřík s náradím skočil z terasy mrakodrapu, nikto ani okom nemihol. Nikto si nevšimol mŕtve kladivo. Šesť mŕtvych skrutkovačov. Šesť mŕtvych vrtákov. Mŕtvu píľku, ktorú ešte aj teraz boleli zuby. Nikto si nevšimol mŕtve kliešte, ktoré na zemi zivali, akoby sa chceli do nej zahryznúť.

KURIE OKÁ

Kurie oká môjho starého otca sú krátkozraké. Nevidia si ďalej od kolena. A kedysi dokázal kurími okami hypnotizovať, koho chcel. Údajne aj starú mamu očaril práve kurími okami. Starý otec hovorí, že kurie oká sú jeho náhradné oči. Pozerá sa nimi, kým spí. Aby mohol lepšie spať.

Kým totiž spí, ony strážia. Aby ho nič neprekvapilo. Stará mama hovorí, že ju by dosť prekvapilo, keby starého otca ešte niečo prekvapilo. Údajne je starý otec neprekvapiteľný. Stará mama ho už celé dni posielala ku kuriemu očiarovi. Aby mu odstránil na kurích okách zreničky.

Starý otec nechce o tom ani počuť. Je čoraz viac nepočúvajúcejší. Vraví, že nedovolí, aby sa mu hrabali v kurích okách. Pretože tie jeho oká stoja za to. Môže sa nimi pozeráť na zatmenie slnka bez okuliarov.

SLIMÁK

Slimák z tohto príbehu bol veľmi nešťastný. Dôvod? Nijako sa mu nedarilo stratiť sa, aj keď blúdil po lese krížom-krážom. Pomyslel si, aké by to bolo napínavé a vzrušujúce; vojsť do lesa a ani netušiť, kde sa nachádza, nevedieť sa vrátiť. Potom by sa o neho báli a hľadali ho. A všetko okolo neho len tak šuchoce a pukoce, zavýja a škrípe zubami.

Zbytočne si hrdina nášho príbehu robil nádeje, že prežije podobné dobrodružstvá, jednoducho sa to nedalo. Snažil sa. Znovu. A znovu. Márne. Kamkoľvek sa totiž pohol, ťahal za sebou aj dom. Aj keď utekal ozlomkrky, dom ho zakaždým dobehol.

„Neopováž sa ma znovu sledovať!“ zakričal slimák na svoj domček. „Hádam aj ja mám nárok na trochu strachu, na kúsok neistoty. Neistota bystrí um. Utrpenie zušľachťuje.“

A nakoniec, kto sa nikdy nestratil, nemôže sa ani nájsť. A kto sa v živote nenašiel, akoby neexistoval.“

„Och, aký šťastný je jež, keď môže po nociach snoriť kade-tade. A aká šťastná musí byť sova. O netopierovi ani nehovoriac! On môže spať dokonca aj hlavou dolu a žmúriac môže lietať tmavou nocou.“ Slimák ukrutánsky závidel netopierom. Ale pociťoval závisť aj voči túlavým psom a mačkám, ktoré vopred nikdy nevedeli, kde budú spať, čo budú jesť a či si zachránia holý život – ak sa ocitnú na neznámom mieste. Aké to musí byť napínavé!

„Prečo som sa nenarodil ako myš?“ nahlas preklínal svoj osud. Myš môže opustiť svoju dieru, kedy si zmyslí. A nikdy, skutočne nikdy ešte nepočul, žeby hlúpa diera utekala za myšou a vešala sa jej na chrbát. Och,

prečo aspoň v nedeľu, keď všetko živé chodí von a zabáva sa, nemôžem aj ja odísť z domu? Pokúsim sa ešte raz z neho utiecť. Ak ma bude prenasledovať, porozbíjam tie jeho hlúpe okniská. Aké je krásne a vzrušujúce ísť z domu preč! Aby dom o tebe nevedel. Stratíť sa, aby ťa hľadali a strachovali sa, či ťa niečo nezjedlo.

A ešte krajšie je, keď ťa nájdu a vykrikujú po tebe a ty bozkávaš prah domu od šťastia, že si sa vrátil.

MARTINKO A HAD

Martinko sa raz vybral z domu po cestičke, ktorá vedie k moru. Na mieste, kde cestička odbočovala do lesa, zbadal hada. Súčasne aj had zbadal Martinka. Martinko sa preľakol. Had ešte viac.

Martinko sa pustil do behu, had tiež, ale do opačného smeru. Keby mal had nohy, mohli by sme povedať, že vzal nohy na plecia. Obaja boli udychčaní, ledva lapali po dychu. Martinkovo srdce bilo ostošesť. Srdce hada ešte silnejšie, nikdy v živote sa tak ešte nevystrašil.

„Mama, mama!“ kričal Martinko, „vi-videl som stra-strašného hada. Bo-bol táááákyto. Vy-vyzeral stra-stra-strašidelne. Ne-nevedel som, že sú t-tu ha-hady.“

Mama pohladkala Martinka po vlasoch a povedala, že práve preto nesmie chodiť tak ďaleko do lesa a že najmä nie bosý, lebo by mohol stúpiť na hada.

Kým Martinko rozprával mame príhodu s hadom, had rozprával svojej mame, že sa stretol s Martinkom.

„Ne-nevedel som, ma-mamička, že, že že sú tu aj Ma-martinkovia. Bo-bol stra-strašne ve-velký a vy-vyzeral stra-stra-strašidelne.“

Mamahadka pohladkala hadíka po vlasoch, vzala ho za ruku, pretože keď sa hady zľaknú, narastú im vlasy a ruky, a povedala, že nesmie ísť tak blízko k domom a nesmie si zabudnúť vziať na prechádzku jed.

BOL RAZ JEDEN KŔŔ

Bol raz jeden kôň, ktorý mal parohy. Ale to nemôže byť – povieť. Ale čo kôň vie, či to môže byť, alebo nie? Preto sa aj volá kôň, lebo nemá ani poňatia.

A ten kôň mal dvanásť hodín. Na každom uchu jednej. Hoci nepoznal hodiny. Namiesto hodín poznal datelinu. Keď mu došla datelina, vedel, koľko odbilo.

A tento kôň mal aj jedno veľké želanie. Chcel sa oženiť.

Potom stretol jednu slečnu kobyľu. Stretli sa na majstrovstvách sveta v brechaní. Brechalo sa v troch disciplínach. Brechalo sa s rozbehom. Brechalo sa z miesta. A s prekážkami.

Pýtate sa ma, čo robí kôň na majstrovstvách sveta v brechaní?

Otázka je namieste. Ale kôň nebol na mieste. Lebo čo kôň vie, že nevie brechať? Čo kôň vie, že nie je na svojom mieste? A čo kôň vie, že nevie? Veď je to iba obyčajný kôň, ktorý mal na tele namiesto srsti škridle.

Ten kôň mal všetkého priveľa, mal deväť nôh a namiesto hlavy hlivu a na hlave nosil škatuľu od topánok. Doskákaval k jednej kobyľe. A povedal jej:

„Slečna, ja by som sa chcel s vami okobyliť. Chcel by som vás za svojho milú. Priskákaval som k vám, aby som vás poprosil o ruku.“

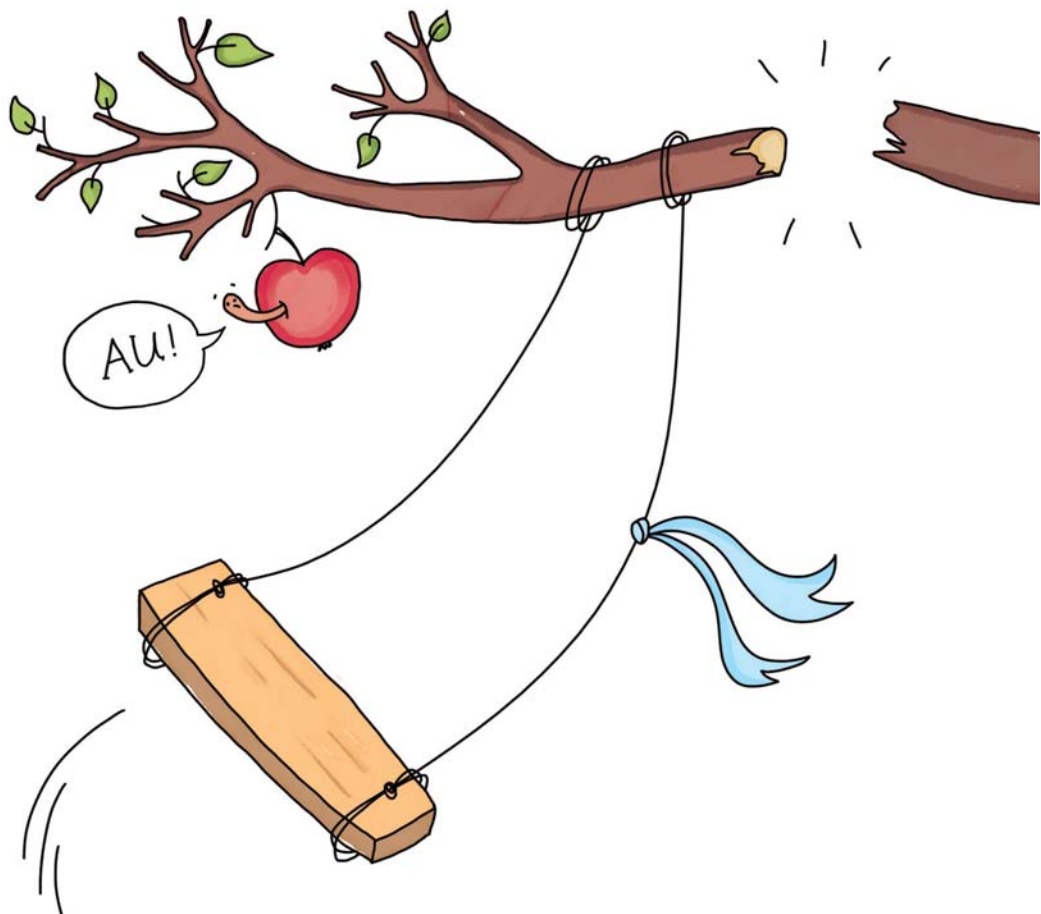
„Ale ja nemám ruku,“ povedala mladá slečna, to jest kobyľka. A dala mu nohu. Potom kôň, ktorý mal namiesto chvosta rúru z trúby, z ktorej sa začalo dymiť, povedal:

„Daj mi brucho, krk aj chvost a kopyto, a všetko, čo máš, aby sme sa pomiešali, aby sa nevedelo, kto je kto. Pretože mi chýbajú nejaké časti, aby som sa mal lepšie.“

Potom sa zosobášili na jednom strome, z ktorého spadli, a preto sú takí šťastní.

A potom ktosi povedal: „Pozri na tých, spadli z jablone!“

A tak šťastne žili, kým ich šesťročná Ruženka nepoškrtala.

CERUZKA PÍŠE NOSOM

Ceruzka je slepá ako kura. Stopercentne je krátkozraká.

Preto musí písať nosom.

Ťahá ho po papieri ako môj starý otec, keď číta noviny.

Ako poľovnícky pes, keď zacíti diviaky.

Ceruzka ňúra nosom po papieri, či náhodou nezacíti dobrý príbeh.

Niektorí vravia, že ceruzka píše srdcom. To nedáva zmysel.

Keby písala srdcom, ako by mohla napísať *Už ťa nemilujem*. A podobné hlúposti.

